

Acompanyar el plor infantil

Amor i respecte

Alfredo Hoyuelos

Al principi del curs 2009-2010, a les escoles infantils municipals de Berriozar (Navarra) vam proposar reflexionar, des d'un calidoscopi cultural ampli (psicologia, antropologia, pediatria, arts, fisiologia, neurologia i sociologia), sobre el sentit del plor en la infància i la manera d'acompanyar-lo professionalment.

Són sis les premisses que, com a actitud ètica, volem desenvolupar. Són aspectes coneguts, però que en un tema com aquest convé recordar particularment:

- Els infants tenen potencialitats i plasticitat per a l'aprenentatge, també en experiències cognitives i emocionals que tenen a veure amb el plor.
- Els nens i nenes són originals i incomparables. És important ressaltar aquest aspecte sobretot a algunes famílies quan comenten, per exemple, que «només plora el meu».
- L'escola ha d'oferir, el màxim possible, un ambient relaxat i de confiança seguritzant.
- Cal evitar sempre predeterminismes, com el clàssic «Ja veuràs com plora».
- El plor sempre té raons. Mai no és caprici ni manipulació.
- Les llàgrimes són una forma d'expressió que hem de reconèixer, també, en els seus «cent llenguatges».

D'aquesta manera, el plor sorgeix com a necessitat, i a l'escola ha de trobar la manera de transitar, sempre, com a dret. Des d'aquesta condició, aquests són alguns aspectes que, en la pràctica, hem desenvolupat com a pautes per reflexionar i compartir entre nosaltres en les reunions de revisió pedagògica:

- No hem de tallar el plor per cap concepte. És el nen o la nena qui ha de trobar la seva iniciativa per buscar i trobar la seva forma de consol.
- La nostra funció, en canvi, és acompanyar el plor i el sentiment del nen des d'on cada nen i nena ho permeti. No tots desitgen que els agafin en braços o els abracin.
- Acompanyar empàticament –moltes vegades des de l'art del silenci– significa no restringir, reprimir o despistar el plor per consolar l'infant, o perquè s'acabi al més aviat possible. Ni una llàgrima ha de quedar continguda o pendent.

- De la mateixa manera, estar amb un nen o nena que plora ens exigeix dedicació, estar emocionalment disponibles i no despistar: hem d'estar només pel que estem.
- Hi ha uns setze tipus de llàgrimes diferents. Ara el nostre repte consisteix a alfabetitzar-nos en la gramàtica, la tonalitat i el llenguatge del plor per distingir-ne la forma, saber-lo acompanyar diferencialment i poder descobrir com es desencadena i per què es calma, sempre des de cada nen o nena.
- Anomenem «plor d'alleujament» aquest possible dolor o les llàgrimes que, alguna vegada, han pogut quedar pendents. Moltes vegades he vist «caigudes» o «petitíssims accidents» que des del punt de vista objectiu semblen insignificants, però que des del punt de vista del nen o de la nena són una ocasió desencadenant per plorar. Aquest plor mereix la nostra màxima atenció i respecte, com quan de vegades nosaltres plorem al cinema, encara que sabem que als actors o actrius els han pagat per actuar.
- Una menció especial mereix el xumet. El xumet (i altres formes de restricció del plor infantil) sorgeix històricament com un tap que traïx el dret de l'infant a plorar. Els xumets no ens agraden, però ens sembla molt violent prendre'ls-els

quan ja els duen des de casa. Hem decidit respectar l'ús del xumet, però no potenciar-lo posant-los-el cada vegada que cau o que, de vegades, el tiren.

- En aquesta mateixa línia, és important desterrar paraules o frases com: «No es plora», «No n'hi ha per tant», «No ploris més», «Ja n'hi ha prou», o el clàssic «Xxxxxt» (aquest so onomatopèic que fem de vegades per indicar als nens i nenes que callin).

Aquest és un tema que ens remou personalment i professionalment. En això estem: aprenent a documentar-lo i acompanyar-lo amb una presència apropiada, i amb amor i respecte. ■

Alfredo Hoyuelos, doctor europeu en Filosofia i Ciències de l'Educació i coordinador de Tallers d'Expressió del Patronat Municipal d'Escoles Infantils de Pamplona

Imatges de les escoles infantils municipals de Berriozar.

Autor: Alfredo Hoyuelos